

Ahrimanův poměr k písmu

Rudolf Steiner

A teď - řekl dále - obraťme zřetel k něčemu jinému. Podívejme se jednou na to, co představuje písmo. V písmu máme pozoruhodný element lidského kulturního vývoje. Pohlédneme-li na to, čím se vyznačuje myšlenka, musíme říci, že myšlenka, jakou zprvu je, žije v jednotlivém člověku. Je přístupná Luciferovi, protože Lucifer chce z fyzického světa vyvést ven duevnost a dostat ji do izolace. Ale tato jednotlivá myšlenka není přístupná Ahrimanovi, neboť je podřízená zcela normálním zákonům vzniku a zanikání fyzického plánu. U písma je to však něco jiného. Čím je myšlenka, to je odňato zániku a je to učiněno trvalým. Již jsem vám ukázal, jak Ahriman všude pomýšlí na to, aby odňal zničujícímu proudu vše, co žije v lidském myšlení, a aby to podržel ve fyzicko-smyslovém světě. To je charakteristický postup, jak vzniká to, co se napíše. Lidská myšlenka, která by jinak v čase zanikla, je tu fixovaná, je uchovaná pro čas. Zde právě do lidské kultury proniká Ahriman. Ačkoliv Capesius není žádný zpátečník a nechce mít něco společného s těmi, kteří by snad již v obecných školách chtěli písmo odstranit nebo je zakázat, tak přesto nahlédl, že tím, jak lidstvo všude hromadí záplavy spisů, se do kulturního vývoje dostávají ahrimanské podněty. Tak nyní věděl, že v samotné myšlence je luciferské svádění a ve spisovatelských dílech, ve všem tom, co se fixuje psaním nebo tiskem, je živel ahrimanský. Věděl, že již v zevním fyzickém světě nemůže lidský vývoj vůbec existovat, aniž by všude nezasahoval ahrimanský a luciferský živel.

A teď už tomu rozuměl. Jestliže s postupující kulturou nabývá stále většího významu písmo (k takovému poznatku není třeba být jasnovidný, stačí jen sledovat vývoj během několika staletí, tak také stále větší význam musí získávat ahrimanství.

Ahriman neustále získává více právě tím, že ve vývoji lidstva nabývá stále větší význam písmo. Dnes, kdy má písmo tak velký význam - to bylo Capesiovi jasné - budujeme přímo velké ahrimanské tvrze. Nestalo se to sice ještě obyčejem - tak daleko to duchovní věda dosud nedotáhla, aby se o tom pravdivě mluvilo ve veřejném životě; např. student na cestě do knihovny řekne: „Jdu teď dít do Ahrimanova hradu,“ ale přesto je to pravda. Velké i malé knihovny jsou Ahrimanovy hrady, jsou tvrzi, z nichž Ahriman nejintenzivnějším způsobem zasahuje do lidského kulturního vývoje. V tomto smyslu je nutné dívat se skutečností směle do očí.